ప్రశాంతంగా తెల్లవారింది. కాని. ఇంకా సూర్యుడుదయించలేదు. ఇప్పుడో అప్పుడో తొంగి చూసే ట్టుగా ఉంది తూర్పు దిక్కునుండి.

అది పేట. వారుమూల వీధి కాబట్టి నగరమంతా హడావిడిలో ఉన్నప్పుడు కూడా జన సమ్మర్దం ఉండదు. పోగా, అది ప్రభాత సమయం. అందుచేత ఇంకా సంచారాలు తిరగడం ప్రారంభించ లేదు ఆ వీధిలో.

నిద్రలేచి. తల దువ్వుకుని అప్పుడే బయటకు వచ్చింది ఇంట్లోంచి సులోచన.

సరిగ్గా ఎదురుగా ఎడమప్రక్క ఒక వంద గజాల దూరంలో ఉన్న మరో ఇంట్లోంచి రామారావు వెలుపలికి వచ్చాడు ఆదరాబాదరాగా. వచ్చిన వాడల్లా అలాగే నిలబడి పోయాడు ద్వారం దగ్గర.

సులోచన అతణ్ణి చూసి కటకట పడింది.

రామారావు ఆమెను చూసి చిరునవ్వు నవ్వాడు.

అతని ప్రవర్తనను ఆమె కొన్నాళ్లనుండి కని పెడ్తూ ఉంది. ఆమె ఇంట్లోంచి బయటకి వచ్చినప్పుడల్లా అతనూ బయటకి వస్తాడు. ఆమెకేసి చూస్తూ అదో మాదిరిగా నవ్వుతాడు. ఆమె బయట నిలుచున్నంతసేపూ ఏమీ పనిలేకపోయినా అతనూ నిలుచుని ఆమెవేపే రెప్ప వాల్చకుండా చూస్తుంటాడు అతని చూపుల్లో దురుద్దేశం ఉన్నట్లు ఆమె పోల్చుకుంది. అందుచేత ఆమె కతడంటే ఎక్కడలేని అసహ్యం. అతడు నవ్వితే ఆమెకు ఒళ్లంతా తేళ్లూ, జర్రులూ ప్రాకినట్లుంటుంది.

అతని వర్తనని చాలాళ్ళుగా సహించిం దామె. ఎన్నోమార్లు భర్తతో చెబుదా మనుకుంది. కాని ఏమనుకుంటాడో అని చెప్పలేకపోయింది. రామారావు భార్యతోనే చెబితే బాగుంటుం దనుకుంది కొన్ని మార్లు—భర్తని అదుపులో పెట్టుకోమని. ఆమెతో ఏదో కొంచెం పరిచయమున్నా, ఆమె ప్రకృతి పూర్తిగా తెలియకపోవడం మూలాన్ని, ఏం అల్లరి పెడుతుందో నని ఊరుకుంది....ఇవాళ ఉదయం నిద్ర లేస్తూనే అతడు బయటకి వచ్చి, అంగటితోనే ఊరు కొని తనను చూసి నవ్వడంచేత ఆమెకు అరికాలి మంట నెత్తికెక్కింది. అతని కేసి ఒక విధంగా చూస్తే జరు గని పోరు లాభం లేదనుకుంది. అతని చేష్టలు గరిష్ఠ స్థాయి ... ప్రాణం నెరిష్టించే విశ్వయంతో అక్కడే నిలు చుంది.

రామారావు పూర్తిగా చెడ్డవా డేమీ కాదు. తన భార్యతో సుఖజీవనమే సాగిస్తున్నాడు. అయినా, అతనిలో విజృంభించే తాత్కాలికమూ, నిరుపయోగమూ అయిన కొన్ని శక్తులు సులోచనను చూడాలని ప్రేరేపించేవి. అతను సులోచనను గురించి కలలు కంటున్నా, తనకు భార్య ఉండడం మూలాన్ని, సులోచనకు భర్త ఉండడం మూలాన్నీ అవన్నీ నిరర్థకమైనవని అతనికి తెలుసు...పైగా పెద్ద ఆమె శీలవతి. అతడు కూడా శీలభ్రష్టుడు కాకుండా ఉండాలని అనుకుంటాడు అప్పు డప్పుడు. కాని, ఆమె చంద్రబింబాన్ని వెక్కిరించే ముఖాన్ని చూడకుండా ఉండలేడు. ఏ కొంచెం అవకాశం చిక్కినా జారవిడుచుకోలేడు.

“వల్లపురెడ్డి”

సులోచనను చూసే ఉత్కంఠ అతనిలో గాఢంగా ఉన్నప్పటికీ, ఇవాళ అతను అంత ఉదయాన్నే బయటికి రావడం మాత్రం అందుకు కాదు. బయట ఆ వేళప్పుడు సులోచన ఉంటుందని కూడా అత డనుకోలేదు. అతను న వ్విం ది కూడా 'ఆ అభిప్రాయం'తో కాదు. అతడు నిద్ర మేల్కొంచి కళ్ళు నులుముకుని, ప్రక్కమీదినించే కిటికీలోంచి రోడ్డు మీదికి దృష్టి సారించాడు ఉద్దేశరహితంగా. తన దృష్టి కాల్వ ప్రక్కన పడివున్న ఒక పొట్లాము మీదపడింది. ఎవరో ఏదో పడగొట్టుకుని ఉంటారనీ, దాన్ని ఎవరూ చూడకముందే తెచ్చుకోవాలనీ ఆతురతతో తలుపులు తెరచుకుని బయటికి వచ్చాడు. రావడంతోనే సులోచన కన్పడింది ఎదుట—ఎడమ వైపు ఇండ్ల వరుసలో. ఆమె చూస్తూ ఉండడంచేత అతనుదాన్ని అందుకోలేక పోయాడు. నిరాశతో అక్కడే ఆగిపోయి, పొడిగా నవ్వాడు ఆమె ముఖంలోకి చూసి ఆమె ఎప్పుడు లోపలికి వెడుతుందా, ఎప్పు డా పార్శిలుని తెచ్చుకోవాలా అని అక్కడ నిలబడ్డాడు.

అతడు బయటికి రావడంలోనూ, నవ్వడంలోనూ అభిప్రాయ బేధం ఉన్నా, సులోచన గ్రహించలేదు మొట్టమొదట. కాని, ఆమె ఈ పొరపాటు ఎక్కువసేపు నిలువలేదు. అతడు తనకేసీ, మురుగు కాల్వకేసీ చిత్తర చిత్తరగా చూస్తూ ఉంటే ఆమెకూడా అటు చూసింది. ఆమెచూపుకూడా ఆ పార్శిలుమీద పడింది. అతడు నిలుచోవడంలోని ఉద్దేశమూ, అతని నవ్వులో అంతరార్థమూ ఆమె అప్పుడు గ్రహించ గలిగింది.

ఆ పార్శిల్ని చూస్తూనే ఆమెలో కూడా ఏదో ఆశ పొటమరించింది. ఆమె కూడా అక్కణ్ణుంచి కద లేక పోయింది. అతడు లేని సమయం చూసి దాన్ని తను కొట్టుకుపోవాలని ఊహించింది....ఎంతసేపు నిలుచున్నా అతడు కదలడంలేదు. ఏమిటి మార్గం?.. ఇంట్లో ఆయన నిద్ర లేవలేదు. లేవటోగా కాఫీ తయారు చెయ్యాలి. ఇంకా బోలెడు పనుంది లోపల కాని ఎట్లాగు? లోపలికి తనుగాని వెడితే ఆ పొట్లం కాస్తా రామారావు చేతిలో పడిపోతుంది. అది న్యాయానికి అతనికి చెందిపోవాలా? తన కెందుకు చెంద కూడదు? వారసులు లేని ఆస్తికి అందరూ వారసులే!

రామారావు గుటకలు మ్రింగుతూ నిలుచున్నాడు తన ఇంటి ముందు. అబ్బ! ఈ ముండ ఎంతకూ ఇంట్లోకి చావదేమిటి? అని విసుక్కున్నాడు లోలోపల ప్రతిరోజూ ఆమె ఇంకా కాసేపు అలానే నిలుచుంటే బావుండేది అనుకునే వాడు.

కొన్ని నిమిషాలు గడిచినై ఇరువురికీ యుగాల్లాగు. కాని ఎవ్వరూ కదల్లేదు. ఒకరు చూస్తూ ఉండడం మరొకరికి ఇష్టంలేక పరస్పరం నూరు హత్యలు చేసు కున్నారు మనసుల్లో. ఇంట్లోంచి భర్త ఆమెను పిలిస్తే ఎంతబావుణ్ను అనుకున్నాడు రామారావు. లోపల్నుంచి భార్య ఆయన్ని ఇంకా కేక వెయ్యదేమిటి అని బాధ పడింది సులోచన. ఆమెకు ఏకాఎకి మూర్ఛవచ్చి పడి పోతే!.... అతనికి ఉన్నపళంగా కళ్లాడిపోతే!....

వీధికి ఒక చివరని కుర్రా డొకడు వస్తూ కన బడ్డాడు. తాము అలాగే ఆ పార్శిల్ కేసి చూస్తూ నిలుచుంటే, కుర్రాడి దృష్టి దానిమీద పడి, వా డెక్కడ దాన్ని ఎగరేసుకు పోతాడో అనే దిగులు ఇద్దరికీ ఏక కాలంలో జనించింది. దానికేసి చూడకుండా ఉండడం ఉత్తమంగా తోచి, పరస్పరం అవలోకించుకో సాగారు. మామూలు వేళల్లో అతనలా చూసిఉంటే సులోచన ఆపాదమస్తకమూ మండిపడి ఉండేది. ఆమె అలా చూసిఉంటే రామారావు జన్మ తరించినట్టుగా భావించి ఉండేవాడు. కాని, సమయం భిన్నం...కుర్రాడు ఈల వేసుకుంటూ వాళ్ళమధ్యకి వచ్చాడు. వాళ్ళిద్దరి చూపుల్ని పరిశీలించే నిమగ్నతతో వాని దృష్టి, వాళ్ళ

కోరిక ప్రకారం, ఆ పార్శిల్—మీదపడలేదు. ఇద్దరూ మనసులోనే సంతృప్తి పడ్డారు. వాడు వాళ్ళని అదో రకంగా చూసి పోతూ...

“ఆంఖోం హీ ఆంఖోం మె ఇషారా హోగయా”

ఇదే ఇదే జీనేకా సహారా హోగయా....అని ఒక సినిమా పాటను వాళ్ళకు వినపడేటట్లుగా కొంచెం మార్చి పాడుతూ, నవ్వుతూ, కేకలు వేస్తూ వెళ్ళిపోయాడు వీధి మలుపు దాకా వెనక్కి తిరిగి తిరిగి చూస్తూ.

మరో సమయంలో అయితే రామారావు ఆ పాటకు సిగ్గుపడి, భుజాలు తడుముకొని, ఇంట్లోకి పరిగెత్తేవాడు. సులోచన ఆ పాట రాసిన కవినీ, రాగాన్నీ కడిగి పారేసి ఉండేది. కాని ప్రస్తుత స్థితిలో వాళ్ళకి ఏమీ తోచలేదు. ఇంత కంటే గొప్ప అవమానం జరిగినా భరించే సహనం ఉంది వాళ్ళల్లో. ఆ పార్శిల్ హస్తగతం కావడం ముఖ్యం.

వెదుర పొట్లాం. ఏదో కిరాణాకొట్టుదే ఉంటుంది. అవునో కాదో—[illegible], ఎంతసేపని అలా నిలుచోవడం, అనుకున్నాడు రామారావు. లోపలే అంతరంగంలో ఉన్న ఒక రకమైన “న్యాయం” అనేది అతని ప్రాణాన్ని సాధించేసింది. దాన్ని మొదట తను చూశాడు. అందుచేత అది న్యాయప్రకారం తనకు చెందాలి. వృథాగా వీధిపాలు చేయడం దేనికి? ఆవేళ గొప్ప వస్తువైతే ఉండకూడదా? నోట్ల కట్ట ఉన్నా ఉండొచ్చు! అదే నిజమైతే తనెంత దర్జాగా కాలం గడపవచ్చు?...ఎంత ప్రొద్దుపోయినా సరే, ఇక్కడే ఉండాలి, అనుకున్నాడు.

సులోచన కూడా ఆ పొట్లాన్ని రామారావులాగే చూసి, ఇంట్లోకి వెళ్ళి పనులు చూసుకుందామనుకుంది— విసిగి, విసిగి చివరికి. కాని, అతనిలోలాగే ఆమెలోనూ ఒక “ధర్మం” మేల్కొంది. పార్శిల్ రోడ్డుమీద తన ఇంటి గుమ్మం ఎదురుగా ఉంది. కనుక అది తనకు చెందాలి. అదీగాక ఏదో పెద్ద విలువైన చీరె ఉంటుంది. చీరె మడతల్లో ఒక రవ్వల నెక్లెస్ ఉండకూడదా? మరికొంతసేపు వేచిఉంటే వచ్చిన నష్టమేమిటి?

వీధికి ఆ చివర నుంచి ఒక కుక్క కాలెత్తి మూత్రం చిమ్ముతూ పరుగెత్తుతూ వచ్చింది. అది సూటిగా అక్కడే, పొట్లాం పడిఉన్న దగ్గర ఆగింది. మూతితో దాన్ని వాసన చూసింది. కాళ్ళతో కదిపి, గోళ్ళతో చదిపే ఉద్దేశంలో ఉండడం చూసి ఇద్దరి గుండెలూ కొట్టుకోసాగినై. రామారావు ధైర్యంచేసి “హుష్”అని అదిలించాడు. అతని అదిలింపుకు సులోచన చేయి విసరడం ద్వారా సాయపడింది. కుక్క బెదిరి పరుగెత్తిపోయింది.

వాళ్ళిద్దరూ అలానే నిల్చుని ఉన్నారు. వీధి గుండా ఒకరిద్దరు తమ తమ పనులమీద నడిచివెళ్ళారు. వాళ్ళు ఇతర విషయాలపట్ల శ్రద్ధగా ప్రవర్తించక పోవడం మంచిదే అయింది. వీళ్ళకేసి వాళ్ళు కాస్త అనుమానంతో చూసిఉన్నా, ఇద్దరూ ఏమేమి అయిపోయే వారో!...అలా కావడానికి పరిస్థితులు అనుకూలంగా లేవు. బావినించి స్నానంచేసి, బిందెతో నీళ్ళెత్తుకుని వస్తూన్న ఒక సనాతన బ్రాహ్మణ విధవ, వాళ్ళను చూసి, ప్రణయ వ్యాపారం సాగిస్తున్నట్టుగా ఊహించి ముఖం ముడుచుకుని, బిందెలోని నీళ్ళు వాళ్ళిద్దరి మధ్యనున్న స్థలంలో గిరికదిస్తూ నడిచిపోయింది. పవిత్రతకి భంగం కలుగుతుందన్న శంకతో. వాళ్ళిద్దరూ ఆమె చర్యను కించిత్తుగానైనా పరకుచెయ్య లేదు.

వీధిలో అల్లంత దూరాన ఉన్న ఇంట్లోంచి ఒక పెద్దమనిషి చేతిలో ఫైలు పెట్టుకుని బయల్దేరాడు. ఆయన సీతారామయ్య. ఆయన పేరు సులోచనా రామారావుల కిద్దరికీ తెలుసు. రెండు మూడుసార్లు తమ ప్రసక్తి వచ్చి ఉండొచ్చు. ఎందుకంటే, సులోచన ఒకటి రెండు రామారావు కూడా ఒకటి రెండు రాయడం జరిగింది. గత దినాల్లో. అయినా రామారావంటే క్రోధమూ, అసహ్యం ఉన్నా, అది కావడం మామూలే తనగురించి ఏమైనా అనుకుని ఉంటాడని సులోచన అనుకుంది. ఆయనను చూడ్డంతోనే ఇద్దరికీ ముఖాలు దాచుకోవాలన్న తలపు కలిగింది. కాని, అలా చెయ్యలేకపోయారు. ఆ పార్శిల్ని ఒకరుకాని చూసి మరొకరు ఎత్తుకుపోతే? సీతారామయ్య పెద్దమనిషే! అయితే మాత్రం? ఆయనే దాన్ని ఎత్తుకు పోకూడదా?

ఆయన వాళ్ళని సమీపించాడు. కళ్ళతో నమస్కారం చేశాడు. ఓ రకమైన ఆప్యాయంతో ముందుకు నడచి వెళ్ళి, కాలు జారి [illegible] రోడ్డుమీద. ఆయన కనిపించిన ఆ ఒక్కక్షణం [illegible] తెలిస్తుందంటే సరి, [illegible] తెలిసినవాళ్ళు [illegible] చేయాలని. మరి, రామారావునూ, సులోచననూ అలాంటివి లేవా? ఉన్నాయి. కాని, అవి ప్రస్తుతానికి గుర్తించి దూరమై పోయినాయి. ఒకవేళ తను ప్రసక్తి తీసుకొని ఉండి ఉంటే, వాళ్ళు ఊహిస్తున్నట్టే జరిగేది కాదేమో. అదేమీ లేదు. సరిగదా, ఆ పార్శిల్‌మీదకి చూపు పోనివ్వకుండా వెళ్ళిపోయాడు. అంతే చాలని కుదుటపడ్డారు.

సీతారామయ్య వెళ్ళిపోయిన తరువాత కూడా ఇద్దరూ అలాగే నిలుచున్నారు. కొన్ని నిమిషాలు జరిగినై. ఆకాశం నిండుగా వ్యాపించిన సూర్యుని బంగారు కిరణాల్ని చూశాడు రామారావు. ఆలోచించాడు— ఇక ప్రొద్దెక్కితే ఇంతసేపు నిల్చున్న ఫలం ఏమీ దక్కదు. ఒక్కని ఇప్పుడే తీసుకుందామా అంటే వీలుపడ్డం లేదు. రామారావు ఇంకా బాగా ఆలోచించాడు. ఒక పని కాకపోతే మరొకటైనా జరగాలనుకున్నాడు, మనస్సులో. సులోచనకు ఆ పార్శిల్ తీసుకొమ్మని తనే చెబితే బాగుంటుంది. ఆమె దాన్ని తప్పిస్తే [illegible] భావిస్తుంది. అంగీకారం తెలుపొచ్చు. ఈ ఉపాయం తోచి, ఆమెను చూసి, తీక్షణమైన చూపుతో ఆ పార్శిల్‌వైపు సంజ్ఞచేసి దిగాలుపడి ఇంట్లోకి వెళ్ళాడు. వెళ్ళినట్టుగానే వెళ్ళి, ఆమె ఏం చేస్తుందో చూడాలని—ఆమె తీసుకోకుండా వెళ్ళే పక్షంలో తను అందుకోవచ్చునని—తలుపుచాటున దొంగలాగు దాగి, చూస్తూ నిలుచున్నాడు.

అతడు ఆ పార్శిల్ని తనను తీసుకొమ్మని సంజ్ఞచేసి వెళ్ళేసరికి సులోచన అభిప్రాయం ఒక్కసారిగా తారుమారైంది. అది ఎవరో పడగొట్టుకుని పోయిన పార్శిల్ కాదనీ, రామారావే తనకు ఇవ్వదలచుకున్న వస్తువేదైనా అయిఉండాలని భావించింది. ఎంత సాహసం అనుకుంది. రామారావుని నిలువునా దగ్ధం చెయ్యాలన్నంత కోపం వచ్చింది. కాని ఏం చెయ్యగలుగుతుంది? శపిద్దామంటే ఈ లోకంలోని ఆడవాళ్ళకు పురాణ స్త్రీలకున్న ప్రభావం లేదాయె. గత్యంతరం లేక, కోపంతో కళ్ళెర్రజేసి, రుసరుస లాడుతూ లోపలికి వెళ్ళింది. నిద్రపోతూన్న భర్తని బలవంతంగా లేపి, “చూశారా? వాడు. మన పక్కింట్లోఉన్న రామారావు గాడు, ఎంతకు తెగించాడో! వాడికి పెళ్ళాంలేదా? తోబుట్టువులు లేరా? మరి ఇంత హద్దుమీరిన ప్రవర్తనా?”— అని ఆవేశం ప్రారంభించింది.

ఆయన, “అబ్బ! ఏమిటీ గోల? ఏం జరిగిందో చెప్తావా? వినాల్సిందేనా?” అని ప్రశ్నించాడు నిదుర మత్తు వదలకపోవడానికి ఒళ్ళు విరుచుకుంటూ.

“మీ మగాళ్ళు తేలిందీ, ఏదేనా వస్తే నా కొంప పట్టి ఉన్నా “ఏం జరిగింది ఏమిటి?” అని తాపీగా అడుగుతారు” — అంటూ దాదాపు ఏడ్చినంత పని చేసింది.

“ఆ, ఏమి టీ రామారావుగాడు ఏం చేశాడు” అని లేచాడు మంచం మీదనించి, ఆవేశంతో.

“ఇంకేం చెయ్యాలి? ఏదో పొట్లంలో ఏదో పెట్టి అక్కడుంచి నేను బయటికి రాగానే చూసి, దాన్ని తీసుకోమని సంజ్ఞ చేస్తాడా?” అంది.

“[illegible] చూస్తాను. [illegible] కాళ్ళు విరగ్గొట్టిస్తాను” అంటూ త్వర త్వరగా నడిచాడు [illegible] టికి.

(మిగతా 64 వ పేజీలో)

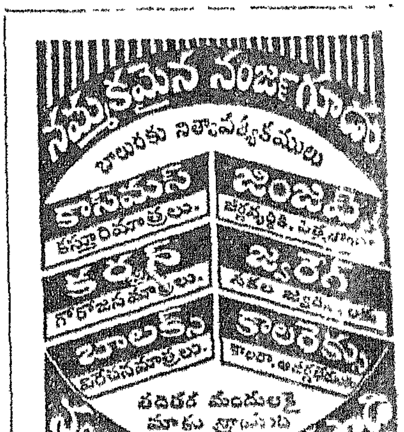

"అతనికేమన్నా బుద్ధి వుందీ! నాన్న చనిపోయి ఏన్నాళ్ళో కాలేదు. ఏ మొహం పెట్టుకుని అలా అడుగుతాడు? అధవా నాకు పెళ్ళి చేసుకోవాలనివున్నా ఆ పిననారి భావనారాయణ కూతుర్నా? ఛా! ఎప్పటికీ జరగదు. ఆ అమ్మాయికి లోకంతా వీధిలో పారా శాస్తేనే సరిపోతుంది—"

"అయిదు వేలు కట్నం, తతిమ్మా లాంఛనాలు ఇస్తాడట"

"అదంతా ఆయన దగ్గరే వుంచుకోమనూ మానయ్యా! కానుకి లోనయ్యే మనిషి, చంద్రంకాదని మరోమారు జ్ఞాపకం చెయ్యి. డబ్బుందటి! డబ్బు!!" కోపంగా పేపర్లోకి మళ్ళీ దృష్టి పోని చ్చాడు. గురుమూర్తి అక్కణ్ణుంచి చల్లగా జారుకుని స్నానం చేసేందుకు పోయాడు.

"ఏమిటన్నయ్యా! కేకలు వేస్తున్నావు!" పక్క గది నుండి వచ్చింది లీల. ఆమె భయమంతా గురు మూర్తిమీద కేకలు వేస్తున్నాడేమోనని.

"ఏమీలేదు లీలా! భావనారాయణ అని ఒకతను వున్నాడులే! అతనట తన కూతుర్ని నాకిచ్చి నన్ను ఇమవేలుకి కొనుక్కుంటాడట—డబ్బుంది కదా! అందుకే ఆ పొగరు—లేకపోతే నాన్న పోయాక దిక్కు లేనివాళ్ళ మయ్యామని మనం బాధపడుతూంటే, ఆయన పెళ్ళికి సంప్రదింపులు జరుపుతున్నాడు. లేకపోయినా ఆ అమ్మాయిని ఎవడు చేసుకుంటాడు? వుక్రోషంతో అన్నాడు.

లీల మెల్లగా నవ్వింది గాని, ఆ నవ్వు వెనక ఏదో బాధ వుంది. ఎవరి పెళ్ళిమాట విన్నా ఆమె లోలోన ఎంతో బాధపడుతూ వుంటుంది. తన కంటె ఈడులో వుండే జయకి వివాహమైపోయింది. తన కంటె చిన్నవాళ్ళకి కూడా పెళ్ళిళ్ళు జరిగిపోవటం ఆమెకి తెలుసు—కాని, తనకి ఆ ప్రయత్నాలుకూడా లేవు ప్రయత్నించేందుకు మాత్రం ఎవరున్నారు? నాన్నగారుంటే ఈ సరికే తన పెళ్ళి జరిగివుండే దేమో! అప్పుడేదో ఏవో సంబంధంకూడా చూశారు. ఇప్పుడంతా తారుమారు రయ్యింది. ఇక అన్నయ్య వున్నాడూ అంటే, వాడే ఇంకా చిన్నవాడు తనకి సంబంధం చూసేదెక్కడ? — ఇన్నీ తలుచుకుని ఉలిక్కిపోయింది లీల.

ప్రతి కన్యకూ వివాహం చేసుకుని సంసారజీవితం గడపాలన్న వాంఛ ప్రబలంగా వుంటుంది. అయితే ఆ వాంఛని వ్యక్తపర్చలేక సతమతమవుతూ వుంటారు. అదే పరిస్థితి లీల అనుభవిస్తుందంటే ఆశ్చర్యంలేదు. ఇంత బాధ పొందుతోంది గనుకనే అన్నయ్య పెళ్ళి ప్రాను మీద నిర్బంధవలేదు.

"అన్నయ్య చెప్పటం మర్చిపోయానన్నయ్యా? జయ రేపు వస్తుందట. ఆమెకి రాతంలో ఏమీ తెలియటంలేదట—నాకు వుత్తరం రాసింది" అంది లీల. ఆమెకి అది ముఖ్యవిషయమైతే కావొచ్చు గాని, చంద్రానికి కాదని ఆమెకి తెలీదు.

"అయితే ఇంకేం—నీకు కాలయాపనకి కొదవుం డదు" నవ్వాడు చంద్రం. లీల కూడా నవ్వింది. ఆమె నవ్వులో విచారాన్ని అక్కణ్ణించి వెళ్ళిపోయింది.

ఆ రోజు ఆదివారం. అందరికీ అంటే, వుద్యోగస్తులకి తీరుబడి దినం. ఉదయం పదిగంట లయిం దేమో! ఎండ కాస్త తీవ్రంగావున్నా గాలి మందంగా వీస్తుండటంవల్ల మరింత వెచ్చగా వుంది—భావనారాయణ తాళ్ళి తీసేసి విసనకర్రతో విసురుకుంటూ వాలు కుర్చీలో కూచుని వున్నాడు. సరిగ్గా అప్పుడే గురుమూర్తి వచ్చాడు.

"రావోయ్ మూర్తీ! నువ్వీవేళ వస్తావనే అనుకుం టున్నాను. కూర్చో" అని ఆసనం చూపిస్తూ "అమ్మాయ్ సుజాతా! కాఫీ పట్రావమ్మ" కేక వేశాడు. సాధారణంగా ఎవరన్నా వస్తేనే అలా గట్టిగా కేకవేసే అలవాటుంది అతనికి. లోపల్నుంచి వాళ్ళ మ్మాయి ఎంత మంది వచ్చిందీ చూచి మరీ తెస్తుంది కాఫీ ఆ కాఫీ అయినా కప్పులో సగంవరకే వుంటుంది తండ్రిని మించిన కూతురు!

"నచ్చ జెప్పాననుకుంటాను మూర్తీ!" చిరు నవ్వుతో అన్నాడు భావనారాయణ సుజాత తెచ్చిన కాఫీ ఇద్దరూ తీసుకున్నారు.

"అబ్బాయి అప్పుడే తనకి పెళ్ళి వద్దంటున్నాడండీ" అన్నాడు గురుమూర్తి కప్పు ఖాళీచేసి పెడుతూ. భావనారాయణ మొహం అసలే అమావాస్యనాటి చంద్రబింబంలా వుంటుందేమో, గురుమూర్తి మాట వినటంతో మరింత నల్లబడింది.

"ఇప్పుడే తక్షణం పెళ్ళి చేసుకోమని ఎవరు చెప్పారోయ్—చేసుకుంటాడూ అంటే ప్రధానమైనా జరిపేద్దాం—అతనిష్టమొచ్చినప్పుడు పెళ్ళి చేసుకో వచ్చు."

గురుమూర్తి అడకత్తెర మధ్య పోకచెక్కలా అయిపోయాడు. ఈ విషయంలో చంద్రం వెలి బుచ్చిన అభిప్రాయాన్ని వున్నదున్నట్టుగా కాకపోయినా ఆ భావమైనా తెలియబరిస్తే భావనారాయణ వుగ్రు డవ్వటం తథ్యం!

అందుకనే అతనిలా ప్లేటు మార్చాడు. అయినా, భావనారాయణ తన భావాన్ని అర్థం చేసుకుంటేనా మరో మార్గం పట్టాడు—ఇప్పుడేం చెప్పటమోనని ఆలోచించాడు గురుమూర్తి. గత్యంతరమేమీ అగు పించలేదు.

(సశేషం)

(31 వ పేజీ తరువాయి)

సులోచన ద్వారంవద్ద రతగి. "అదుగో, అక్కడ..." అని చూపబోయి అక్కడ పార్సెల్ కన్పడకపోగా ఆశ్చర్య పోయింది.

"ఏది? ఎక్కడ?"—అడిగాడు భర్త.

"మళ్ళీ తీసికెళ్ళినట్టున్నాడు కొంచెం చెప్పవ" అంది సులోచన.

—ఆయన కొంచెం కోపాన్ని తగ్గించుకుని భార్యని లోపలికి తీసికెళ్ళి, "ఏమిటి సులోచనా! ఏం పొట్లాం" అనడిగాడు మృదువుగా.

"ఆదేనండీ, ఇందాక అక్కడుండింది. న్యూస్ పేపర్లో కట్టి మీదుగా దారం బిగించి చుట్టిన పార్సెల్! వాడు లోపలికి తీసికెళ్ళి ఉంటాడు, నేను గోల చేస్తానని."

"ఓ...అక్కడ గట్టుకీ అంచున ఉన్నదా ఏమిటి?" అని తనకు తెలిసినట్టుగా అడిగాడు ఆయన.

"ఆ, అవును"—ఆశ్చర్యపోతూ అందామె.

ఆయన పెద్దగా నవ్వాడు. "ఓ, దీనికే ఇంత గోలచేసి మంచి నిద్ర చెడగొట్టావ్? విప్పిదానా, ఆ పార్సెల్లో అరటితొక్కలున్నాయి"—అన్నాడు నవ్వుతూనే.

"ఆ, మీ కెలా తెలుసు?"—ఆమె ఆశ్చర్యం ఇను మడించింది.

"ఇంకా ఎట్లా తెలుసునని అడుగుతా వేమిటే? నిన్న రాత్రి మనం అరటి పళ్ళు తిన్నామా?" ఆమె కళ్ళు ఇంతగా చేసి చూస్తూంటే అతను చెప్పాడు. "నాటి తొక్కలు నేనే వూరికే ఉండలేక పొట్లాం కట్టి గుమ్మంతుకొరకు వీధిలో పడవేశాను"

ఆమె ఇల్లు విచ్చిపోయేట్టుగా నవ్వింది.

అతనూ ఆమెతో కలిసి నవ్వాడు.

ఆ నవ్వులు రామారావు ఇంట్లో ప్రతిధ్వనించినా రామారావు అనా దంతా బయటికి రాలేదు.

రామారావు భార్య సులోచనతో మాట్లాడ్డం మానే సేసింది.

తరువాతి రోజుల్లో రామారావూ, సులోచనా ఇద్దరూ ఒకరి కొకరు కన్పడడం తటస్థించితే, మొద టికి మళ్ళే కాక, పూర్తి విరుద్ధంగా రామారావు ముఖంలో కోపమూ, సులోచన పెదవులమీద చిరు నవ్వూ ప్రస్ఫుట మయ్యేవి.

Printed and Published by A. Ramaswami Iyer, B.A., B.L., at the "Indain Express" Press Express Estates, Mount Road, Madras. Editor: Mutnuri Venkateswara Rao